

Så här anlägger du en fågelåker

Fågelåkern främjar fågellivet

En fågelåker är en spannmålsgröda som inte tröskas utan lämnas kvar på fältet. Den obärgade skörden fungerar som ett dukat matbord för jordbrukslandskapets övervintrande fåglar och de flyttfåglar som passerar landskapet under hösten. Kornsparv, gulsparv, sånglärka, raphöna, hämpling och grönfink är exempel på arter som gynnas av ett större utbud av frö i landskapet. Flera av dessa fågelarter blir allt ovanligare både i Sverige och i övriga Europa. Speciellt viktigt med extra föda är det i områden där det är ont om vinterstubb, naturbetesmarker och andra frörika miljöer.

Etablering och skötsel

Fågelåkern kan anläggas med sådd av höstsäd under hösten, men det är vanligast att så den på våren. Om den sås på hösten är det viktigt att det är en sort som är anpassad för det. Placera gärna fågelåkern där det finns tillgång till skydd, exempelvis intill en häck. Om du vill gynna till exempel sånglärka ska fågelåkern placeras en bit ifrån kanten, eftersom de helst befinner sig där. Efter att fågelåkern etablerats och fröna mognat, ska grödan stå kvar på fältet utan att tröskas eller plöjas. Fågelåkern måste stå kvar på fältet till årsskiftet, men låt den gärna stå kvar längre då den gör nytta hela vintern. Om snön lägger sig gör fågelåkern ännu större nytta för fåglarna eftersom spillfrö begravs under snön.

Sådd

Etableringen av fågelåkern ska göras på samma sätt som en vanlig spannmålsgröda. Odlingen ska ske med sikte på god skörd för att fågelåkern ska ge så mycket kärnor som möjligt. Vanlig spannmål passar bra att odla i fågelåkern, men det finns andra alternativ för den intresserade, se tabell 1. Grödans stråstyrka är viktig om man förväntar sig snö under vintern. Svaga strån lägger sig lätt och hamnar under snön och därmed blir fröna otillgängliga för fåglarna. Spannmål med stora kärnor föredras av till exempel gulsparv och kornsparv medan mindre kärnor och frön ofta väljs av till exempel hämpling och sånglärka. En blandning av olika grödor i fågelåkern ger mer variation och tilltalar fler fågelarter. Om du har möjlighet kan du blanda in ettåriga baljväxter som ger pollen och nektar. Då ökar värdet på fågelåkern under sommaren eftersom den då även gynnar insekter. De kan i sin tur fungera som mat för insektsätande fåglar. En blandning med spannmål och baljväxter bör sås i april eller maj.

Tabell 1. Grödor i fågelåkern

Gröda	Egenskaper
Havre	Små, fettrika kärnor och korta, svaga strån
Korn	Stora kärnor och veka strån
Råg	Stora kärnor och styva strån
Vete	Små, energirika kärnor och styvare strån
Kanariefrö	Små frön med veka strån. Känslig för torka
Hirs	Små frön. Torktålig och kan sås sent
Bovete	Frostkänslig med veka strån. Producerar nektar
Blandsäd (stråsäd)	Ger variation i fröutbudet
Blandsäd (stråsäd/baljväxter)* *mer än 50% spannmål	Ger både frö och pollen/nektar

Växtnäring och växtskydd

Beroende på förfrukt och markens näringsinnehåll kan växtnäring behöva tillföras för att spannmålen ska producera en hög skörd. Precis som alla andra grödor kan fågelåkern få konkurrens med ogräs och skadedjur. Insekter och ogräsfrön är viktiga ingredienser i fåglarnas diet och därför bör växtskyddsinsatserna hållas på en låg nivå.

Fågelåkern i växtföljden

Vid årsskiftet kan fågelåkern plöjas upp och marken vårsås. Efter som en del frön kan drösa från fågelåkern och gro året efter är det bra att planera in en konkurrenskraftig gröda efter fågelåkern. Ett alternativ till vårsådd är att ha vallinsådd i fågelåkern.

Text: Sandra Lindström Foto: Sören Eriksson

Du kan få ersättning för din fågelåker

I vissa län kan du få ersättning för att anlägga en fågelåker. Minst ett hektar fågelåker ska finnas på gården under fem år, men det behöver inte vara på samma ställe. Länsstyrelsen avgör vem som kan få ersättningen och vilken areal som får ingå.

Kontakta din länsstyrelse för mer information.
www.lansstyrelsen.se

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling. Europa
investerar i landsbygdsområden